

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

DIBATSELA 2025

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 80

Palomoka ya matlakala a tlhahlo ya go swaya ke 28.

DITŠHUPETŠO TŠA GO SWAYA

- Ge molekwa a arabile dipotšišo tše di fetago palo yeo e nyakegago, swaya ya mathomo fela (Molekwa ga a swanela go araba potšišo ye telele le ye kopana go tšwa pukung e tee).
- Karolong ya A, ge molekwa a arabile dipotšišo tše nne ka moka mo diretong tšeo di bonwego, swaya tše pedi tša mathomo.
- Go dikarolo tša B le C, ge molekwa a arabile dipotšišo tše kopana tše pedi goba tše telele tše pedi, swaya ya mathomo o hlokomologe ya bobedi. Ge molekwa a arabile dipotšišo ka moka tše nne, swaya fela ya pele mo karolong ye nngwe le ye nngwe ge e le gore go arabilwe potšišo ye kopana le ye telele.
- Ge molekwa a file dikarabo tše pedi, moo e lego gore ya mathomo e fošagetše mola ya bobedi e nepagetše, swaya ya mathomo gomme o hlokomologe ya bobedi.
- Ge dikarabo di sa nomorwa ka tshwanelo, swaya go ya ka tlhahlo ya go swaya.
- Ge mopeleto wo o fošagetšego o ama tlhalošo, swaya phošo. Ge o sa ame tlhalošo, gona mo fe moputso.
- Potšišo ye telele: Ge karabo ya potšišo ye telele e le ka tlase ga botelele bjo bo nyakegago, se mo otle ka ge a šetše a ikotlile. Ge e le ye telele kudu, lekola fela mantšu ao e ka bago a 50 o hlokomologe taodišo yeo e šetšego fela o bale thumo.
- Dipotšišo tše kopana: Ge molekwa a sa šomiše ditsebjana moo a kgopetšwego go tsopola, se mo otle.
- Mabapi le dipotšišopulego, ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo tša Ee/Aowa goba Dumela/Go se dumele. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago.
- Ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo tša NNETE/MAAKA goba NTLHA/KGOPOLO. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago.

KAROLO YA A: THETO***MONTSHEPETŠABOŠEGO – M Mamabolo*****POTŠIŠO YA 1****THWAGADIMA – LI Masenya****Mohlala wa karabo:****Teori**

Tshwantšhokgopolo ke go bona seo sereti se se tšweletšago ka leihlo la kgopolo. Sereti se re bopela seswantšho sa seo se se tšweletšago ka tirišo ya dikapolelo, dika, diema, kgetho le tirišo ya mantšu le diripa tše dingwe tša polelo.

Mothofatšo

Ke sekapolelo seo ka sona dilo di fiwago dika tša bomotho.

Tirišo**Temanathetong ya 1****E nkamogile ...**

Sereti se mothofaditše mollo ka gore o se amogile ngwana mola e le motho yo a kgonago go amoga.

... gwa tamiša seetša

Sereti se mothofaditše seetša ka gore se a tamiša mola go tamiša e le ga motho.

Ya o latswa khulong ...

Sereti se mothofaditše mollo ka gore o a latswa mola re tseba go latswa e le ga motho.

... go o kgaola molala

Sereti se mothofaditše ngwako ka gore o na le molala mola e le motho yo a nago le molala/Sereti se mothofaditše mollo ka gore o kgaola molala mola e le motho yo a ka kgonago go kgaola molala.

... e latswa magalagapa a ngwako

Sereti se mothofaditše ngwako ka gore o na le magalagapa mola re tseba e le motho yo a nago le magalagapa.

... e ganetša bahlakodiši go tsena

Sereti se mothofaditše mollo ka gore o ganetša bahlakodiši go tsena mola e le batho ba ba ka ganetšago bahlakodiši go tsena.

Temanathetong ya 2**... la ntšhupetša ...**

Sereti se mothofaditše lehu ka gore le mo šupeditše dingakeng tša setšo mola re tseba e le motho yo a kgonago go šupetša.

Temanathetong ya 3**Puku ya nketa pele ...**

Sereti se mothofaditše puku ka gore e mo etile pele mola e le motho yo a kgonago go eta pele.

Temanathetong ya 4**Mogopolo wa ikgata mehlala**

Sereti se mothofaditše mogopolo ka gore o ile wa ikgata mehlala mola e le motho yo a kgonago go ikgata mehlala.

Thumo

Sereti se atlegile go tšweletša tshwantšhokgopolo ka tirišo ya mothofatšo go hlaloša seemo sa gagwe ka morago ga go swelwa ke ngwako le go hlokofolelwa ke ngwana.

[10]**POTŠIŠO YA 2****KE LLELA GO WENA – MJ Mojalefa**

- 2.1 2.1.1 'ke'/'ka' (1)
- 2.1.2 'šulafetše šulafadifadi' (1)
- 2.2 • Sereti le mosadi ba sepetše mafelo a mantši ba nyaka thušo ya go ba le ngwana ba bile ba fiwa le dihlare tša mehutahuta. Mafelong ao ka moka ba be ba tshepišwa gore ba tla hwetša thušo ya go ba le ngwana. (2)
- 2.3 • Sereti se dirišitše **mašomapeolo** go gatelela kgopolo ya gore ba be ba ba gaya kudu ka legare/Sereti se dirišitše **mašomapeolo** go laetša kgopolo ya karo.
 • Sereti se dirišitše **komišwa** go laetša gore ba be ba nwešwa diphilisi tše dintši. (2)
- 2.4 • Sereti se šomišitše lebalana le fetile go bebofatša go ima ga mosadi.
 • Kgopolo ya lešata la meduduetšo e feteleditšwe moo e lego gore e ka se gome ka dithaba le go swara legodimo ka diatla. (2)
- 2.5 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba.
 Mohlala:
 Maikutlo a kwelobohloko
 • Ke kwešwa bohloko ke ka fao Modimo a arabilego kgopelo ya sereti ka go mo fa lesea la go se itekanele ka morago ga maitapišo le dithapelo tše di kaaka. (2)

[10]

POTŠIŠO YA 3**SEBOBOLANE – RJ Thoka**

- 3.1
- Kelelothallo
 - Potšišoretoriki
 - Mothofatšo
- (TŠE PEDI fela) (2)
- 3.2
- Mothalotheto wa 5: sereti se makatšwa ke ka mo seyalemoya se ratwago ke batho ba bantši ka gona.
 - Mothalotheto wa 6: sereti se nyaka go tseba gore ke eng se seyalemoya se se dirago gore se se ke sa ba le manaba. (2)
- 3.3
- Sereto se se bopilwe ka ditemanatheto tše 5.
 - Temanatheto ye nngwe le ye nngwe e bopilwe ka methalotheto ye 4. (2)
- 3.4
- Mothofatšo o tšweleditše tshwantšhokgopolo.
- Ka go mothofatša seyalemoya, sereti se gatelela kgopolo ya gore seyalemoya se bohlokwa ka ge se nolofatša maphelo a batho. (2)
- 3.5
- Balekwa ba tla fa melaetša ya go fapana ya maleba.
- Mohlala:
- Sereti se re bontšha ka mo seyalemoya se nago le thuto le ka fao se agišago batho ka gona. (1)
- 3.6
- Ee,
- Seretong se go tumišwa bohlokwa bja seyalemoya maphelong a batho. (1)
- [10]**

POTŠIŠO YA 4**O MMAGOBANAKE – PM Mashilo**

- 4.1
- 4.1.1 'o le naledi ya go takuma mello' (1)
- 4.1.2 'ka go bona ka ihlo la leratorato' (1)
- 4.2
- Go tia serokaphatla.
- Sereti se ile sa botša kgarebe thwii gore se a mo rata. (2)
- 4.3
- Sereto se se na le methalotheto ye 15.
 - Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele. (2)
- 4.4
- Sereti se dirišitše sebokantšu 'setuka lethabo'.
- Go gatelela kgopolo ya gore ka lapeng la bona ba phela ka lethabo. (2)
- 4.5
- Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba.
- Mohlala:
- Maikutlo a boikgantšho/lethabo/boitumelo
- Sereti se ikgantšha/thabišwa ke ka fao mosadi wa sona a se hlokometšego ka gona. (2)
- [10]**

LE**POTŠIŠO YA 5****SERETO SEO SE SEGO SA BONWA****KGETIDI TŠA MEROPA – HMC Maebela-Mohlala****PHIRI YA BOŠEGO – HMC Maebela-Mohlala**

- 5.1 5.1.1 ... lefaseng
 ... kae?
 ... tseleng (1)
- 5.1.2 ... tseleng
 ... lewatleng
 ... dihlagenq (1)
- 5.2 'O a re gakantšha/O re gana le ditaba.'
 • Go aroganya kgopolo ya go gakantšha le ya go gana le ditaba
 mothalothetong. (2)
- 5.3 Thetotsholo
 • Sereti se sola ditiro tša lehu tša go lobiša batho meloko le maruo a bona. (2)
- 5.4 A ikgonere
 • Go laetša gore lehu le tšeeše mmakgoši lapa ka moka o šetše a nnoši. (2)
- 5.5 Moya wa go kwa bohloko/manyami
 • Sereti se kwešwa bohloko/nyamišwa ke gore lehu le a ba lobiša ebile ga
 le kgotsofale. (2)

[10]**PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30**

KAROLO YA B: PADI/DINGWALOTŠHABA**POTŠIŠO YA 6: *BADIMO BA BOLETŠE* – MJ Mpepele****Mohlala wa karabo****Teori**

Thulano ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe goba le baanegwa ba bangwe. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano, e lego thulanogare le thulanontle. Thulanogare ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe. Thulanontle ke ge moanegwa a thulana le moanegwa yo mongwe ka dikgopolo goba ba fana dingwathameratha.

Tirišo**Thulanogare**

- Ditau o lwa le mogopolo wa gore a boele go Mpimpi goba a se boele, gona ge a boela go Mpimpi o tla lokelwa ka gore Mpimpi o šetše a nyetšwe.

Thulanontle**Ditau o thulana le Mpimpi**

- Ditau o betha Mpimpi, morwedi wa Moganwa ka morago ga go mmotša gore o mmeleng.

Ditau o thulana le Kgokolo

- Ditau o thulana le Kgokolo ge a leka go mo lemoša ka taba ya gore lentšu la mohu ga le tshelwe fela Ditau o bolela ka mereba gore yena ga a rate Thabišo.

Ditau o thulana le Phei

- Ditau o thulana le kgaetšedi ya gagwe Phei ge a mmotša ka toro yeo a bilego le yona ya gore tatagwe o mo etetše a mmotša ka taba ya gagwe ya go nyala Thabišo.
- Ditau o a ferekana gomme o mmotša gore yena ga a rate Thabišo.

Ditau o thulana le mmagwe

- Ditau o thulana le mmagwe ge a mo kgalela go se latele ditaelo tša tatagwe. O mo lemoša gore ge a sa kwe yena setulo sa bogoši o tla se šupa ka monwana.

Ditau o thulana le Seritša

- Ditau le Seritša ba fapana ka mantšu mabapi le go hloka thari ebile ba a kgaogana.

Kgoši Pilošamadiba o thulana le mosadi wa gagwe

- Kgoši Pilošamadiba o befelelwa mosadi wa gagwe ge a mmotša gore morwedi wa bona, Thabišo o ratana le mošemane wa Bahlaloga.

Kgoši Pilošamadiba o thulana le Mabina

- Kgoši Pilošamadiba o a befelwa ge a ekwa Mabina a re yena ga a tsebe ka ketelo ya barongwa ba go tšwa ga Kgoši Manamela, mola e le yena yo mongwe wa bakgomanabagolo ba mošate.

Setšhaba sa Bakone se thulana le Kgokolo

- Setšhaba sa Bakone se thulana le kgopolo ya Kgokolo ya gore Ditau a direlwe moletlo wa go mmea kgoši gomme a tšee Seritša e be mmakgoši. Setšhaba se re Kgokolo o ba phumela motse.

Mabote o thulana le mosadi wa gagwe

- Mabote o betha mosadi wa gagwe yo a bego a ithwele ka la gore o ratana le Mahlephiša.

Sekokomane o thulana le mosadi wa gagwe

- Sekokomane o be a re ge a nwele bjala a roge mosadi wa gagwe. Ka le lengwe la matšatši mosadi a palelwa ke go itshwara le go kgotlelela mahlapa gomme a ipušeletša ka go mo itia o šoro.

Ntinana o thulana le Tšhikatšhiko

- Ntinana o thulana le Tšhikatšhiko ka la gore o mo utsweditše dipudi.

Thumo

Mongwadi o atlegile ka ge a kgonne go tšweletša thulanontle le thulanogare go tšwetša morero wa padi ye pele.

[25]**GOBA****POTŠIŠO YA 7: *BADIMO BA BOLETŠE* – MJ Mpepele****SETSOPOLWA SA A**

- 7.1 7.1.1 Komanyi ke mmagoDitau/Ditau ke morwa wa Komanyi. (1)
- 7.1.2 Rašuwa ke rangwane wa Ditau. (1)
- 7.2 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
 • Go bolelwa ka bakgomana ba mošate.
 • Go bitšanwa ka direto. (Mokone) (2)
- 7.3 • Rašuwa o be a swaretše Ditau bogoši ka ge a be a sa le yo monnyane.
 • Mohu Tsweke o tsogetše Rašuwa maatla ka ge a pherekantšhitše Ditau
 gore a se nyale. (2)
- 7.4 • E re utollela semelo sa Rašuwa sa megabaru le bopelompe bja go nyaka
 go ba kgoši a tseba bo se bja mo lebana/ E tšweletša semelo sa Komanyi
 sa go ba le maikarabelo a go se nyake go itshwarela ditaba tša Bakone.
 • E re utollela maikutlo a Komanyi a makalo ka ditiro tša Rašuwa go Ditau.
 • E tšwetša pele tiragalo ya go ipololla ga Rašuwa go Komanyi mabapi le go
 loya Ditau ga gagwe.
 (TŠE PEDI fela) (2)
- 7.5 Morero wa padi o lebane le gore lentšu la mohu ga le tshelwe.
 • Diteng tša padi di mabapi le Ditau yo a ganago go sekegela taelo ya mohu
 tatagwe tsebe ya gore a nyale Thabišo morwedi wa Kgoši Pilošamadiba
 gomme ga a lokelwe ke selo. (2)
- 7.6 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba.
 Mohlala:
 Maikutlo a manyami
 • Ke nyamišwa ke gore Ditau ga a hlomphe batswadi ba gagwe/setšo.
 • Ke nyamišwa ke gore Ditau o fetoša tshepedišo ya bogoši ka go nyala
 Nthuše le Seritša bao e sego ba madi a bogoši. (3)

SETSOPOLWA SA B

7.7	7.7.1	Ditau	(1)
	7.7.2	Komanyi	(1)
7.8		'Ee, lerotse ge le ka se apeye sona semphemphe goba thopi, ruri mohola wa lona ke eng ntle le go pirimetšwa kua mokgotheng la gafelwa dipokolo?' 'Ke etša nna ka noši malome.'	(2)
7.9		Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana tša maleba. Kgokolo a ka mo iša letsogo/mmetha/tia. Kgokolo a ka ngala a se sa eletša Ditau. Kgokolo a ka ya go llela go Komanyi.	(3)
7.10		Phekgogo e tšweletšwa ke ge Ditau a imiša Mpimpi morwedi wa Moganwa e le taetšo ya gore o ganana le taelo ya mohu tatagwe Tsweke ya gore a nyale Thabišo. Sehloa – Ditau o lwala kudu ebile ba mo emaemiša go mo alafiša mo go bago le kgakanego ya gore kgoši e ile go ba mang motseng wa Bakone.	(2)
7.11		Babadi ba be ba se ba letela gore Ditau a ka feleletša a nyetše Thabišo gomme a ba kgoši ya Bakone.	(1)
7.12		Bokantle bja padi ye bo tšweleditše monna a letša lelapata a bitša kgoro mola diteng tša padi di le mabapi le ditaba tšeo di rerwago dikgorong mohl: Mabina o letša lelapata go bitša kgoro ga Kgoši Pilošamadiba. GOBA Bokantle bja padi ye bo tšweletša leina la puku e lego Badimo ba boletše mola diteng di le mabapi le lentšu la mohu la gore Ditau a nyale Thabišo leo le tlogetšwego ke mohu Kgoši Tsweke.	(2)
- [25]**

POTŠIŠO YA 8: KGALAGALO TŠA SETU – MS Machitela**Mohlala wa karabo****Teori**

Thulano ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe goba le baanegwa ba bangwe. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano e lego thulanogare le thulanontle. Thulanogare ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe. Thulanontle ke ge moanegwa a thulana le moanegwa yo mongwe ka dikgopolo goba ba fana dingwathameratha.

Tirišo**Thulanogare**

- Mojagobedi o lwa le dikgopolo tša gagwe mabapi le go hlala Molatelo ka lebaka la maitshwaro a gagwe efela ge a gopola ka morwa wa gagwe Matome, o phaela kgopolo yeo thoko, a kgotlelela.
- Molatelo o lwa le dikgopolo tša gagwe mabapi le go botša Mojagobedi gore o swerwe ke bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo ka ge a nagana gore a ka mo hlala.
- Mojagobedi o lwa le dikgopolo tša gagwe mabapi le maitshwaro a Molatelo mo a bilego a mo naganela gore a ka be a na le maratwana a ka ntle.
- Molatelo o lwa le dikgopolo tša gagwe ka taba ya gore Modimo o gona goba aowa, le gore ke ka lebaka la eng a mo tlogetše a e ba le bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo ka godimo ga bolwetši bja madi a magolo.
- Mojagobedi o lwa dikgopolo tša gagwe ka taba yeo Mphapantšhi a mmoditšego yona ge a re: 'ge nkabe o tseba tšeo nna ke di tsebago ka Molatelo.' Mojagobedi o ipotšiša gore Mphapantšhi o tseba eng seo yena a sa se tsebego.
- Molatelo o lwa le dikgopolo tša gagwe tša gore a botšiše Mojagobedi ka taba ya go bonwa ga sefatanaga sa Yaris ke Mphapantšhi kua gaMaupa goba a se mmoditšego.
- Mojagobedi o lwa le dikgopolo tša gagwe tša gore a bule faele ya Molatelo ya balwetši kua bookelong goba a se e bule.

Thulanontle**Molatelo o thulana le Mojagobedi**

- Molatelo le Mojagobedi ba a thulana ge Molatelo a šišinya gore ba ye ba nyake setsha ba itlhomele mošašana wa bona kua thoko.
- Molatelo le Mojagobedi ba thulana ka taba ya gore Mojagobedi ke seratantepa.
- Molatelo o thulana le Mojagobedi ge a re ba dire ngwana wa bobedi, o mmoditšego gore kgane o itlhaganetše kae.

Molatelo o thulana le Tumpu

- Tumpu o ya ga Molatelo go yo boledišana le yena ka mathata a lapa la bona gomme Molatelo o a mo roga o re o tlogile kua ga gagwe Solomondale go tlo mmoditšego boloko ka mo ga gagwe ebile o mo tlogela a nnoši.

Molatelo o thulana le batswadi ba gagwe

- Molatelo o thulana le batswadi ba gagwe ge a ba botša gore o hlala Mojagobedi, ka ge a re ke seratantepa, batswadi ba ganana le kgopolo ya gagwe.

Mojagobedi o thulana le Fiona

- Mojagobedi o thula troli yeo e bego e rwele direkarekane tša Fiona gomme Fiona a mo tšhela ka mahlapa a befetšwe.

Mojagobedi o thulana le Mphapantšhi

- Mojagobedi o raka Mphapantšhi ka ga gagwe ge a be a tlile ka leano la go robala le yena.

Keletšo o thulana le Mphapantšhi

- Keletšo o thulana le Mphapantšhi ka ge a re o nyaka go thuba lapa la Molatelo le Mojagobedi.

Thumo

Mongwadi o atlegile ka ge a kgonne go tšweletša thulanontle le thulanogare go tšwetša morero wa padi ye pele.

[25]**POTŠIŠO YA 9: KGALAGALO TŠA SETU – MS Machitela****SETSOPOLWA SA C**

- 9.1 9.1.1 Matome ke morwa wa Molatelo/Molatelo ke mmagoMatome. (1)
- 9.1.2 Molatelo ke mosadi wa Mojagobedi. (1)
- 9.2 • Go bolelwa ka Filimi ya Avatar.
 • Go bolelwa ka phapoše ya boapeelo.
 • Go solelwa ka dipoleiting.
 (TŠE PEDI fela) (2)
- 9.3 • Molatelo o be a naganela Mojagobedi gore o a ratana.
 • Molatelo o befedišiwe ke gore Mojagobedi o boditše Tumpu ditaba tša lapa la gagwe mabapi le go se be le phedišano ga bona. (2)
- 9.4 • E re utollela semelo sa Mojagobedi sa go ba le lerato go ya le ka poledišano ya gagwe le Matome.
 • E re utollela maikutlo a Molatelo a pefelo ka ge a sa fetole Matome gabotse ge a re a ye go hlapa mola yena a botšiša gore ditaba di a mo kgahla na.
 • E re utollela tiragalo ya go lebelela ditaba ga Mojagobedi.
 (TŠE PEDI fela) (2)
- 9.5 Morero wa padi ye o lebane le gore sephiri magareng ga monna le mosadi se ka thuba lapa.
 • Diteng tša padi di mabapi le Molatelo yo a utetšego monna wa gagwe bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo gomme se se nyakile go thuba lapa la gagwe. (2)
- 9.6 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba
 Mohlala:
 Maikutlo a manyami/pefelo
 • Ke nyamišwa/befedišwa ke gore Molatelo ga a tshepe monna wa gagwe ka gore o nagana gore ge a ka mmotša ka bolwetši o tla mo hlala.
 • Ke nyamišwa/befedišwa ke gore Molatelo o tshepa bagwera go feta monna wa gagwe. (3)

SETSOPOLWA SA D

- 9.7 9.7.1 Molatelo (1)
- 9.7.2 Mojagobedi (1)
- 9.8 9.8.1 'Molatelo o be a šetše a thomile mekgwa yela ya gagwe ya go fo homola ge a ratile'. (1)
- 9.8.2 'Molatelo o be a phaetše ka thoko keletšo ya ngaka ya gore a hlalošetše mogatšagwe ka bolwetši bja gagwe gore a kgone go mo thekga'. (1)
- 9.9 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana tša maleba.
 • Mojagobedi a ka ya go dula le Fiona.
 • Mojagobedi a ka ngala ka lapeng.
 • Mojagobedi a ka hlala Molatelo.
 • Mojagobedi a ka nyala mosadi wa bobedi. (3)
- 9.10 • Phekgogo – Molatelo o utela monna wa gagwe gore o na le bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo.
 • Sehloa – Mojagobedi o bula faele ya Molatelo gomme o utolla gore Molatelo o na le bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo. (2)
- 9.11 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
 Mohlala:
 • Babadi ba be ba se ba letela gore Mojagobedi a ka katoga Fiona gomme a swarela Molatelo a be a mo thekga bolwetšing bja gagwe. (1)
- 9.12 • Bokantle bja padi bo tšweleditše dikgoro tša bookelo mola diteng tša puku di le mabapi le Molatelo le bagwera ba gagwe bao ba bego ba šoma mmogo bookelong.
 • Bokantle bja padi bo tšweleditše sefatanaga sa balwetši mola diteng tša puku di le mabapi le sefatanaga sa balwetši seo se ilego sa iša Molatelo bookelong ka morago ga go thulwa ke sefatanaga.
 • Bokantle bja padi bo tšweletša leina la puku e lego Kgalagalo tša Setu mola diteng di le mabapi le setu se se galagalago lapeng la Mojagobedi le Molatelo.
 (E TEE fela) (2)

[25]

DINGWALOTŠHABA**POTŠIŠO YA 10: POTŠIŠO YE TELELE****TODI YA BATLOGOLO – M Makgopa, BMT Makobe le AP Nkadimeng****Mohlala wa karabo:****Teori ya matseno, moya wo o fokago le mafetšo a dikanegelotšhaba**

Matseno ke fomula ye mongwadi a e dirišago go thoma dikanegelotšhaba. Moya wo o fokago ke seemo sa ditaba sa go tšweletša maikutlo a mongwadi mola mafetšo e le fomula ya mongwadi ya go ruma dikanegelotšhaba.

NONWANE YA NGWANA WA DIMAKATŠO – AP Nkadimeng**Tirišo****Matseno**

- 'Nonwane, nonwane!'

Moya wo o fokago

Moya wo o fokago ke wa letšhogo/makalo/kgakanego.

- Letšhogo le tšweletšwa ke Nkebe yo a sepelago le dingaka a nyaka bohumi.
- O ile a ba a fihla go Ngaka Thuhu yo a bego a dula ka gare ga bodiba.
- Ngaka Thuhu o mmoditše gore ge a nyaka go huma a bolaye ngwana wa gagwe wa leitšibolo.
- Ngwana yo o ile go belegwa a ikgopelela go išwa go Ngaka Thuhu.
- Nkebe o ile a phela manyaming ka ge a se sa kgona go ba le ngwana yo mongwe gape.
- Mahumo a gagwe le wona a ile a fela gomme a thoma go topa tša fase.

Mafetšo

- Nonwane ye e felela ka gore 'Mpho sa mosela wa seripa!'

SERETO SA KGOŠIGADI MODJADJI – BMT Makobe**Tirišo****Matseno**

- Matseno a laetša fao Kgošigadi Modjadji a tšwago gona - ke Balobedu ba boologa bohlabatšatši bja Zimbabwe.

Moya wo o fokago

Moya wo o fokago seretong se ke wa boikgantšho.

- Ba ikgantšha ka setšo le bokgoni bja Kgošigadi Modjadji bja go neša pula.
- Ba ikgantšha ka histori ya Balobedu.
- Ba ikgantšha ka gore kgošigadi o hlompšha ke bohle go akaretšwa le Mazulu.

Mafetšo

- Sereto se rumilwe ka gore: Re tšhaba go tswaka meeta le pitša tša badimo ka diaila ditlalemeso!

KOŠA YA SEBODU – BMT Makobe**Tirišo****Matseno**

- Koša ye e thongwa ke mohlabeledi.
- Yena o re 'Sebodu, Mampepe ...!' ke moka bao ba opelago le yena ba mo latela ba re: 'O agile motse thabeng!'

Moya wo o fokago

- Go foka moya wa tlhohleletšo ya go šoma mmogo košeng ye.
- Batho ba swanetše go dirišana ka gore sedikwa ga se na bogolo.

Mafetšo

- Mafetšo a koša ye ke mantšu ao a opelwago ke batho ka moka a gore: 'O agile motse thabeng!'

Thumo

Nonwane ya Ngwana wa dimakatšo, seretotumišo sa Kgošigadi Modjadji le košana ya Sebodu di tšweleditše matseno, moya wo o fokago le mafetšo le ge di fapana ka lebaka la diteng tša tšona.

[25]**GOBA**

POTŠIŠO YA 11: POTŠIŠO YA SETSOPOLWA**TODI YA BATLOGOLO – MA Makgopa, BMT Makobe le AP Nkadimeng****SETSOPOLWA SA E****MMUTLA LE MPŠA – MBT Makobe**

- 11.1 11.1.1 'E rile e le nonwane!' (1)
- 11.1.2 'Keleketla' (1)
- 11.2
- Mmutla le Mpša ke bagwera. (2)
 - Mmutla le Mpša ba be ba fepelana bana. (2)
- 11.3
- Nonwane ye e tloša bodutu. (2)
 - Nonwane ye e re eletša gore motho ga a tshepagale. (2)
- 11.4 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
- Mongwadi o šomišitše poledišano ya Mmutla le Mpša go re utollela maikutlo a Mmutla a letšhogo ge a re bona boMmutla ba phela ka letšhogo. (2)
 - Poledišano e tšweletša semelo sa Mpša sa go ba le lerato go Mmutla. (2)
- 11.5 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
- Mmutla ke phoofolo ya go tshepega ka ge o be o kgona go šala le bana ba Mpša. (2)
 - Mmutla ke lefšega ka ge o bolela gore wona o phela ka go tšhaba. (2)
 - Mmutla o na le letsogo la go fa ka ge o be o fela o efa Mpša dijo. (2)
- (TŠE PEDI fela)
- 11.6 Kakanyotlhalošo
- E akanya ka moo Mmutla le Mpša di thomilego go ba manaba ka gona. (2)
 - E akanya gore go tlile bjang gore mpša e tle e thome go dula le batho. (2)
- (E TEE fela)
- 11.7 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
- Batho ba ithute go se hlanogele dikano tša bona.
- Mpša ga se ya botegelela segwera sa yona le Mmutla ka lebaka la motho. (2)

SETSOPOLWA SA F**BABINATAU BA GAMALEKA – CL Mokoena**

- 11.8 11.8.1 Ba re se letšwa ke ... (1)
- 11.8.2 Ga re nene, re moloko mong. (1)
- 11.9 • Sereto se se na le methalotheto ye 35. (2)
 • Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.
- 11.10 Ke thetotumišo (2)
 • Se tumiša Babinatau ba kgoro ya gaMaleka.
- 11.11 • Ka mafetšo a sereti se laetša gore sereto se sa tšwela pele.
 • Mafetšo a a laetša gore sereti se ka no ba se sa tsebe sereto se go tšwela pele. (2)
- 11.12 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba.
 Mohlala:
 Maikutlo a lethabo
 • Sereti se thabišwa ke botšo bja sona.
 • Sereti se thabišwa ke tswalano le mokgwa wa phedišano wa kgoro ya ba gaMaleka. (3)

[25]**PALOMOKA YA KAROLO YA B: 25**

KAROLO YA C: PAPADI/TERAMA**POTŠIŠO YA 12: O IPHIHLETŠENG? – LT Maphoso****Mohlala wa karabo****Teori ya tikologo**

Tikologo ya sengwalo e mabapi le lefelo la ditiragalo tša baanegwa ka nako yeo e rilego. Ka go realo go ka thwe tikologo e lebane le nako le lefelo. Go na le mehuta ye mebedi ya tikologo, e lego tikologo ya sebjalebja le ya segologolo. Tikologong ya segologolo diteng di lebane le ditaba tša segologolo tšeo di diregago mafelong a bogologolo ka nako ya bogologolo. Ditaba tšeo di lebane le bogoši, boloi, go ahlola melato kgorong, masolo a go tsoma, dintwa tša marumo, bjalo bjalo. Tikologong ya sebjalebja diteng di lebane le ditaba tša sebjalebja tšeo di hwetšwago mafelong a sebjalebja, nakong ya sebjalebja. Sengwalo se ka tšweletša tikologo ya sebjalebja le ya segologolo.

Tirišo**Tikologo ya O iphihletšeng?**

Tikologo ya 'O iphihletšeng' ke ya sebjalebja.

Nako**Go tsenwa dikolo**

- Rebone o botša tatagwe gore o tšweletše dithutong tša gagwe tša Marematlou. Mahunela o mmošša ge a se na tšhelete ya go mo iša sekolong.

Go šomišwa dillathekeng/megala

- Benjamene le babapadi ba bangwe ba na le dillathekeng go kgokagana. Re bona a amogela mogala go tšwa go Sarinki. Hlogi le Rebone ba fela ba leletšana megala ge ba nyaka go bolela. Sarinki o leletša Mahunela mogala a mmoššiša gore o mo kae.

Batho ba ya mešomong

- Benjamene o šoma go laiša mohlaba ka lori ya Sebakweng. Morutišigadi Kgoroši o šoma sekolong sa boRebone. Phaswane o šoma seteišeneng sa maphodisa fao go bego go swerwe Benjamene. Sarinki o šoma lebenkeleng la Sebakweng.

Go na le moruti le morutišigadi

- Moruti Shai le Morutišigadi Kgoroši ba thuša Rebone gore a hwetše mašeleng a go tšwetša dithuto tša gagwe pele.

Batho ba na le ditokelo

- Mmane Jemina o lemoša Mahunela ka ditokelo tša Rebone tša go ya sekolong.
- Batšofadi ba gola tšhelete ya mphiwafela fao Jemina a rekišago dijo go iphediša.

Ge motho a sentše o išwa kgolegong

- Jemina le Rebone ba etela Benjamene kgolegong go yo mo tsošetša.

Go iwa dingakeng le maakelong

- Ngaka Credo o fa Mahunela diphilisi tša gore a farolloge. Mahunela o bookelong gomme Rebone o ya go mo tsošetša.

Go dirišwa difatanaga

- Hlogi o ile yunibesithi ka thekisi.
- Hlogi o tšweletše ka sefatanaga sa lesogana la gagwe ge a tlo le tsebiša Rebone.
- Go bolelwa ka lori ya Sebakweng yeo Benjamene a bego a laiša mohlaba ka yona.

Lefelo**Go na le Mabenkelegkoparara**

- Rebone o na le Hlogi mabenkelengkoparara ba lebeletše dipelo tša Marematlou kuranteng.

Go na le diyunibesithi

- Rebone le Hlogi ba tsena yunibesithi.

Go na le diteišene tša maphodisa

- Mahunela o bega molato wa gore modirelaleago Boreledi o mo lateletše ka lapeng a mmotša ge a swanetše go rekiša dikgomo go iša Rebone sekolong le gore o ganela ka ga gagwe.

Go na le dikgolego

- Benjamene o dula kgolegong ka morago ga go latofatšwa ka go utswa tšhelete ya Mahunela.

Go na le mafelo a go nwela bjala

- Monyaku le Benjamene ba ipshina ka madila thabeneng ge ba gotše.

Thumo

Mongwadi o atlegile ka ge a kgonne go tšweletša tikologo ya sebjalebja go lebeletšwe nako le lefelo la ditiragalo.

[25]

POTŠIŠO YA 13: O IPHIHLETŠENG? – LT Maphoso**SETSOPOLWA SA G**

- 13.1 '(o kgwerebetla sellathekeng)'
'(o a goroga)'
'(o a sega)' (3)
- 13.2 13.2.1 Ke baratani (1)
- 13.2.2 Mahunela ke mogadibo wa Jemina. (1)
- 13.2.3 Mahunela ke tatago Rebone. (1)
- 13.3 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
 - Ngaka Thokgola, Benjamene le Sarinki ba a swarwa.
 - Sarinki o utolla sephiri sa gore ke yena a bego a thuša Rebone ka tšhelete ya go lefela dithuto.
(2)
- 13.4 Thulanontle
 - Rebone a ka lwa le Mahunela ge a lemoga gore o na le thekgo ya mmaneagwe Jemina tabeng ya Mahunela ya go gana go mo lefela dithuto.
(2)
- 13.5 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba.
Mohlala:
Maikutlo a lethabo
 - Ke thabišwa ke gore Jemina o nyaka gore Rebone a be le bokamoso bjo bobotse.
 - Ke thabišwa ke gore Jemina o botša Mahunela dinnete tša gore nkabe a lefetše dithuto tša Rebone ka tšhelete ye a rekilego mogala ka yona.
(3)

SETSOPOLWA SA H

- 13.6
 - Nako - Benjamene o bolela le Rebone ka sellathekeng.
 - Lefelo - Benjamene le Monyaku ba thabeneng.
(2)
- 13.7
 - Khwelelo
 - Tšwelelo
 - Pulamadibogo
 - Filthara
(TŠE PEDI fela.) (2)
- 13.8 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
Molaetša wa poledišano ya Rebone le Benjamene ke gore sebiletšwa se a tšhoša.
 - Benjamene o swanetše go kitimela gae go kwa sebiletšwa go sa lebelelwe gore Mahunela o mo swarišitše.
(2)

- 13.9
- Ditiragalo tša papadi ye di dikologa godimo ga gagwe.
 - O thoma le papadi ye ebile o fetša le yona.
 - Morero wa papadi ye o theilwe godimo ga gagwe.
 - Ditiro tša gagwe di phadima go feta tša babapadi ba bangwe.
- (TŠE THARO fela) (3)
- 13.10 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
- Benjamene a ka šala a itshola ge Mahunela a ka hlokofala a se a ya go mmona.
- (1)
- 13.11 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
Ee,
- Batheeletši ba a tseba gore dikgomo tša Mahunela di utswiwa ke Benjamene mola Mahunela a sa tsebe.
 - Batheeletši ba a tseba gore Sarinki o ratana le Mahunela mola Rebone le Benjamene ba sa tsebe.
 - Batheeletši ba a tseba gore Benjamene o peiletšwe ke Sarinki mola Mahunela a sa tsebe.
 - Batheeletši ba a tseba gore Benjamene o nyaka go nyala Sarinki fela Mahunela ga a tsebe.
 - Batheeletši ba a tseba gore Sarinki ke yena a bego a utswa tšhelete ya Mahunela mola bana ba Mahunela ba sa tsebe.
- (TŠE PEDI fela) (2)
- [25]**

POTŠIŠO YA 14: NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu**Mohlala wa karabo****Teori ya tikologo**

Tikologo ya sengwalo e mabapi le lefelo la ditiragalo tša baanegwa ka nako yeo e rilego. Ka go realo go ka thwe tikologo e lebane le nako le lefelo. Go na le mehuta ye mebedi ya tikologo, e lego tikologo ya sebjalebja le ya segologolo. Tikologong ya segologolo diteng di lebane le ditaba tša segologolo tšeo di diregago mafelong a bogologolo ka nako ya bogologolo. Ditaba tšeo di lebane le bogoši, go ahlola melato kgorong, masolo a go tsoma, dintwa tša marumo, bjalobjalo. Tikologo ya sebjalebja e šupa gore diteng tša sengwalo di lebane le ditaba tša sebjalebja tšeo di hwetšwago mafelong a sebjalebja, nakong ya sebjalebja. Sengwalo se ka tšweletša tikologo ya sebjalebja le ya segologolo.

Tirišo

Tikologo ya 'Naga ga di etelane' ke ya sebjalebja.

Nako**Go tsenwa diyunibesithing le dikholetšheng**

- Go tsenwa Yunibesithing ya Letsheng la Mogadisho le kholetšheng fao go šomišwago mananeothuto.
- Mphaka ke mofahloši Kholetšheng ya Takone.

Go tsenwa dikereke

- Mphaka o tsena ka gae o hwetša Hunadi le Raisibe ba šetše ba boile kerekeng.

Go a boutwa ge go kgethwa baetapele

- Bonwatau boetapele bo bewa ka mokgwa wa go bouta.

Go tsenwa dikolo

- Sebola o rakwa sekolong ka lebaka la maitshwaro a go se amogelege.

Lefelo**Go bolelwa ka diphapoše tša borobalelo**

- Ka phapošeng ya borobalelo ngwakong wa Mphaka - Mphaka o robetše gomme o a lora.

Go na le kholetšhe

- Kholetšheng ya Takone - Mphaka o šoma gona fao gomme yena le Tokari ba boledišana ka sekolo sa bošego.

Go na le mafelo a go nwela bjala

- Ka pareng motseng wa Takone – Mphaka o fapana le Kala le Mbari.

Go na le diyunibesithi

- Yunibesithing ya Letsheng la Mogadisho – Boetapele bja yunibesithi bo rera go raka Mphaka.

Thumo

Mongwadi o atlegile ka ge a kgonne go tšweletša tikologo ya sebjalebja go lebeletšwe nako le lefelo la ditiragalo.

[25]

POTŠIŠO YA 15: NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu**SETSOPOLWA SA I**

- 15.1
- (O tšhelela Mphaka fofo)
 - (Mahlo a gagwe a tantšwe ke lengwalo le Hunadi a le phathakgilego)
 - (O itšhelela teye)
 - (O a le bula o a le bala)
 - (O a le bala)
- (TŠE THARO fela) (3)
- 15.2
- 15.2.1 Ke monna le mosadi. (1)
- 15.2.2 Mphaka ke tatagoSebola/Sebola ke morwa wa Mphaka. (1)
- 15.2.3 Mphaka ke tatagoRaesibe. (1)
- 15.3
- Mphaka o filwe lengwalo la go mo lebogiša mošomo gore go thwalwe ngwana wa mobu.
 - Mphaka o tšea sephetho sa go boela gae Bonwatau. (2)
- 15.4 Thulanontle
- Mphaka a ka fapana le Sebola a ba a mo iša seatla. (2)
- 15.5 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba.
Mohlala:
Maikutlo a lethabo
- Ke thabišwa ke gore o ba le sebaka sa go hwetša maitemogelo a maswa a mošomo le bophelo.
 - Ke thabišwa ke gore o ba le khutšo moyeng.
 - Ke thabišwa ke gore o a gola ka ge a bile a hwetša dikgoba tša mošomo tša maemo a godimo.
- (TŠE PEDI fela) (3)

SETSOPOLWA SA J

- 15.6
- Nako - Go bolelwa ka dithuto
 - Lefelo - Go bolelwa ka palamenteng. (2)
- 15.7
- Letsota: '... le mo lese nna ke tla mmintšha ka koto le tee.'
 - Otše: '... re swanetše go ba tsatsela bjalo ka phiri. Re ba tšitlanye pele ba ithera.' (2)
- 15.8 Batšwantle ga se ba swanela go fiwa maemo setšhabeng se e sego sa gabobona.
- Mphaka o lwantšhetšwa maemo ka ge e le mofaladi. (2)

- 15.9
- Ditiragalo tša papadi ye di dikologa godimo ga gagwe.
 - O thoma le papadi ye ebile o fetša le yona.
 - Morero wa papadi ye o theilwe godimo ga gagwe.
 - Ditiro tša gagwe di phadima go feta tša babapadi ba bangwe.
- (TŠE THARO fela) (3)
- 15.10 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
- Setšhaba sa Letsheng la Mogadisho se ka itemogela poelomorago ka ge balaodi ba bafsa ba tla be ba sa bone ditaba bjalo ka Mphaka.
 - Setšhaba sa Letsheng la Mogadisho se ka itemogela tšwelopele ka ge go tla be go tsene balaodi ba bafsa.
- (E TEE fela) (1)
- 15.11 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
Ee,
- Babadi ba a tseba gore Mphaka o logelwa maano a go fološwa setulong sa bolaodi bja lefapha le go rakwa Letsheng La Mogadisho mola yena a sa tsebe.
 - Babadi ba a tseba gore Otše, Letsota le Ntlhore ba rera go thatafišetša bafaladi ba go swana le boMphaka bophelo mola boMphaka ba sa tsebe.
- (2)
[25]

POTŠIŠO YA 16: LEHUFA – P Mothupi**Mohlala wa karabo:****Teori ya tikologo**

Tikologo ya sengwalo e mabapi le lefelo la ditiragalo tša baanegwa ka nako yeo e rilego. Ka go realo go ka thwe tikologo e lebane le nako le lefelo. Go na le mehuta ye mebedi ya tikologo, e lego tikologo ya sebjalebja le ya segologolo. Tikologong ya segologolo diteng di lebane le ditaba tša segologolo tšeo di diregago mafelong a bogologolo ka nako ya bogologolo. Ditaba tšeo di lebane le bogoši, go ahlola melato kgorong, masolo a go tsoma, dintwa tša marumo, bjalo bjalo. Tikologo ya sebjalebja e šupa gore diteng tša sengwalo di lebane le ditaba tša sebjalebja tšeo di hwetšwago mafelong a sebjalebja, nakong ya sebjalebja. Sengwalo se ka tšweletša tikologo ya sebjalebja le ya segologolo.

Tirišo

Tikologo ya 'Lehufa' ke ya sebjalebja.

Nako**Go dirišwa dipese le difatanaga ge go iwa mošomong le ge go tšewa maeto**

- Lerato o namela boemapese ge a eya mošomong mesong ye mengwe le ye mengwe.
- Lerato o namela sefatanaga sa Ntshepe boemapese ge a eya mošomong.
- Tsarane le Leepo ba ja Lerato le Ntshepe leonyane ba otlela sefatanaga.
- Ntshepe o otlela sefatanaga ge a eya mošomong.

Go iwa dikerekeng

- Lerato o ya kerekeng ge e le Lamorena.

Go šomišwa dithunya

- Dithunya di a galagala, ge boTsarane ba hlasela Ntshepe, le Radithekisi o ithuntšhitše.

Balwetši ba išwa bookelong

- Radithekisi o išwa bookelong ka morago ga maitekelo a go ipolaya.

Lefelo**Boemapese**

- Ke fao Lerato a emelago dinamelwa ge a eya mošomong letšatši ka letšatši.

Kerekeng

- Fao Radithekisi a lateletšego Lerato gomme a mo ntšha go rapelwa.

Toropo

- Toropo ya Groblesdal fao Lerato le Monamudi ba šomago gona.

Kholetšhe ya borutiši

- Kholetšhe ya borutiši ya Mamokgalake Chuene mo Ntshepe a šomago gona.

Maokelo

- Go bolelwa ka Bookelo bja Glen-Cowie mo Lerato a bego a okwa gona le Bookelo bja Ga-Rankuwa mo Radithekisi a bego a okwa gona.

Thumo

Mongwadi o atlegile ka ge a kgonne go tšweletša tikologo ya sebjalebja go lebeletšwe nako le lefelo la ditiragalo.

[25]**POTŠIŠO YA 17: LEHUFA – P Mothupi****SETSOPOLWA SA K**

- 17.1
- (Monamudi o kwa lešata ebile o tšwela ntle)
 - (O lebelela Monamudi)
 - (O retologela go Monamudi)
- (3)
- 17.2
- (17.2.1) Lerato le Monamudi ke bašomimmogo. (1)
- (17.2.2) Lerato e bile morutwana wa Ntshepe/Ntshepe le Lerato ke monna le mosadi (1)
- (17.2.3) Ntshepe le Ntlogeleng ke monna le mosadi. (1)
- 17.3
- Ntshepe o nyala Lerato.
 - Radithekisi o kgopela tshwarelo go Ntshepe le Lerato gomme ba a mo swarela.
- (2)
- 17.4
- Thulanontle
- Ntlogeleng o thulana le Lerato ka ge a mo naganela gore o ratana le monna wa gagwe.
 - Ntlogeleng o thulana le Monamudi ka ge a re Monamudi o tsenatsena ditaba tša gagwe le Lerato.
- (E TEE fela) (2)
- 17.5
- Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana a maleba.
Mohlala:
Maikutlo a manyami
- Ke nyamišwa ke ge Ntlogeleng a naganela monna wa gagwe gore o na le marato a ka ntle go se bohlatse bja seo.
 - Ke nyamišwa ke Ntlogeleng ge a latelela Lerato mošomong ka ge a re o ratana le monna wa gagwe.
- (3)

SETSOPOLWA SA L

- 17.6
- Nako – Go sepelwa ka difatanaga/Ntshepe o lebelela sešupanako.
Lefelo – Go bolelwa ka phapoše ya bohlapelo.
- (2)

- 17.7 'Batho le bona ba tlo reng ge ba ekwa gore ke raketšwe dihlare?'
'Ke gore ke tlo ba sesego sa batho ba mo Motetema?'
'Bokaone ke ge nka ipolaya ka ikhutša go hlwa ke segwa ke batho'.
(TŠE PEDI fela) (2)
- 17.8 Go se tshepane go hlola mathata lenyalong.
• Ntlogeleng o ile dingakeng ka lebaka la go se tshepe monna wa gagwe
Ntshepe gomme se sa dira gore a itshole a be a fetše a ipolaile. (2)
- 17.9 • Ditiragalo tša papadi ye di dikologa godimo ga gagwe.
• O thoma le papadi ye ebile o fetša le yona.
• Morero wa papadi ye o theilwe godimo ga gagwe.
• Ditiro tša gagwe di phadima go feta tša babapadi ba bangwe.
(TŠE THARO fela) (3)
- 17.10 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
• Ntshepe a ka betha Ntlogeleng.
• Ntshepe a ka raka Ntlogeleng.
(E TEE fela) (1)
- 17.11 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana tša maleba.
Mohlala:
Ee,
• Babadi ba a tseba gore Tsarane le Leepo ba ja Ntshepe le Lerato leonyane mola bona ba sa tsebe.
• Babadi ba a tseba gore Tsarane, Leepo le Radithekisi ba loga maano a go bolaya Ntshepe mola yena a sa tsebe.
• Babadi ba a tseba gore Ntlogeleng o sepelela Ntshepe dingaka gore a lebelele yena fela mola Ntshepe a sa tsebe.
(TŠE PEDI fela) (2)
[25]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 25
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE: THETO [MEPUTŠO YE 10]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
	5–6	4	3	2	1
DITENG Tlhalošo ya sererwa. Botebo bja dikgopolo, kgonthiše le kwešišo ya setšweletšwa.	-Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa. -Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le sererwa. -Kwešišo ye e tseneletšego ya sengwalo le sereto.	-Kwešišo le tlhalašo ye botse ya sererwa. -Potšišo e arabilwe ka botlalo. -Dikgopolo tšeo di filwego di a kwagala eupša ga se tšona ka moka tšeo di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. -Kwešišo ya sengwalo le sereto e bonetše.	-Tlhalošo ye e kgotsofatšago ya sererwa. -Go na le dintlha di se kae tšeo di amanago le sererwa. -Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. -Kwešišo ya motheo ya sengwalo le sereto.	-Tlhalošo ya sererwa ga e kgotsofatše. -Ga go dintlha tšeo di amanago le sererwa. -Ga go kwešišo ya sengwalo le sereto.	-Ga go kwešišo ya sererwa. -Karabo ga e sepelelane le sereto. -Morutwana ga a tsebe selo ka ga sengwalo le sereto.
MEPUTSO YE 6					
	4	3	2	1	0
SEBOPEGO LE POLELO Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo. Polelo, segalo le setaele tšeo di dirišitšwego ge go ngwalo taodišo.	-Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. -Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. -Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba, tša go hlohla mabjoko. -Go nyakile go se na le phošwana le e tee ya popopolelo, mopeleto le maswaodikga.	-Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.	-Sebopego se a tšwelela. -Taodišo ga e na kelelo ye botse ya dintlha ebile ga go tlemagano ya dikgopolo. -Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba.	-Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. -Dikgopolo ga se tša beakanywa ka tatelano ye botse. -Diphošo tša polelo ke tše ntši. -Segalo le setaele di fošagetše.	-Sebopego ga se sa maleba. -Diphošo tša polelo ke tše ntšintši ebile le setaele se fošagetše kudu.
MEPUTSO YE 4					

KAROLO YA B LE C: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE – PADI, KANEGELOTŠHABA LE PAPADI [MEPUTSO YE 25]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
	12–15	9–11	6–8	4–5	0–3
DITENG Tlhalošo ya sererwa. Botebo bja dikgopolo, kgonthišišo le kwešišo ya setšweletšwa. MEPUTSO YE 15	-Karabo ye botsebotse go fetiša: 14–15. -Karabo ye botsebotse: 12–13. -Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa. -Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le temana. -Kwešišo ye botsebotse ya sengwalo le setšweletšwa.	-Kwešišo le tlhalošo ye botse ya sererwa. -Potšišo e arabilwe ka botlalo. -Dikgopolo tšeo di filwego di a kwagala eupša ga se tšona ka moka tšeo di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. -Kwešišo ya sengwalo le setšweletšwa e a bonala.	-Kwešišo ya magareng ya sererwa eupša ga se dintlha ka moka tšeo di hlalošwago ka botlalo. -Bontši bja dintlha di amana le sererwa. -Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. -Kwešišo ya motheo ya sengwalo le setšweletšwa.	-Kwešišo ye nnyane ya sererwa. -Ga go dintlha tšeo di hlalošwago ka botlalo. -Dintlha tše nnyane di amana le sererwa. -Tlhalošo e amana gannyane le sererwa. -Kwešišo ye nnyane ya sengwalo le setšweletšwa.	-Ga go kwešišo ya sererwa. -Maiteko a go araba potšišo a fokola kudu. -Ditlhalošo ga di kgotsofatše. -Morutwana ga a tsebe sengwalo goba setšweletšwa.
	8–10	6–7	4–5	2–3	0–1
SEBOPEGO LE POLELO Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo. Polelo, segalo le setaele tšeo di dirišitšwego ge go ngwalwa taodišo. MEPUTSO YE 10	-Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. -Matseno le mafetšo ke a mabotse kudukudu. -Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. -Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba, tša go hlohla mabjoko.	-Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Go na le tlemagano ye botse magareng ga matseno, mafetšo le ditemana tše dingwe tša taodišo yeo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.	-Sebopego se a tšwelela. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo e gona eupša e na le mafokodi. -Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba. -Peakanyo ya ditemana ke ya maleba.	-Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. -Dikgopolo ga se tša bewa ka tshwanelo. -Diphošo tša polelo ke tše ntši. -Segalo le setaele ga se tša maleba. -Peakanyo ya ditemana e fošagetše.	-Tlhokego ya peakanyo ye botse ya sebopego e dira gore dikgopolo di se elele gabotse. -Diphošo tša polelo le setaele sa go fošagala di dira gore go be bothata go bala le go kwešiša molaetša wa taodišo. -Segalo le setaele di fošagetše kudu. -Peakanyo ya ditemana e fošagetše kudu.